

28.10.2019

Työ- ja elinkeinoministeriö

TEM:n lausuntopyyntö 8.10.2019 (VN/7227/2019)

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain 4 ja 8 §:n, valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 8 a §:n ja valtion vientitakuista annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa otsikon asiassa.

Esityksessä ehdotetaan korotettavaksi Finnvera Oyj:n myöntämien vientitakuiden enimmäisvaltuutta 27 mrd. eurosta 38 mrd. euroon, Suomen Vientiluotto Oy:n vienti- ja alusluottojen myöntämisen enimmäisvaltuutta ja korontasausvaltuuden enimmäismäärää kumpaakin 22 mrd. eurosta 33 mrd. euroon. Lisäksi varainhankinnan takausvaltuutta korotettaisiin 15 mrd. eurosta 20 mrd. euroon.

Esitettävät valtuuskorotukset ovat euromääräisesti suuria ja tulevat mahdollistamaan valtion takaus- ja takuuvastuiden kohoamisen nykyiseltä korkealta tasolta edelleen merkittävästi. Uusien valtuuksien rajoissa vienninrahoitukseen annettavat takaus- ja takuuvastuut lisäävät sekä euromääräisesti että suhteellisesti laskettuna huomattavasti valtion ehdollisia vastuita. Esityksessä vientitakuiden enimmäismäärää on esitetty korotettavaksi 11 mrd. eurolla, joka tarkoittaa 41 prosentin korotusta nykyiseen 27 mrd. euron enimmäismäärään. Vienninrahoituksen valtuusmäärää on esitetty korotettavaksi 11 mrd. eurolla eli 50 prosentilla nykyiseen 22 mrd. euroon verrattuna. Korontasauspimuksia ja korontasauspäätöksiä koskevaa valtuutta on esitetty niin ikään korotettavaksi nykyisestä 22 mrd. eurosta 11 mrd. eurolla eli 50 prosentilla. Finnveran varainhankinnan takausvaltuutta on esitetty korotettavaksi 5 mrd. eurolla, joka tarkoittaa 33 prosentin kasvua nykyiseen 15 mrd. euron enimmäismäärään verrattuna.

Finnveran toimintaan ja vienninrahoitukseen liittyvät takaus- ja takuuvastuut muodostavat suurimman osa-alueen valtion takaus- ja takuukannasta. Vuoden 2018 lopussa valtion tilinpäätösraportoinnin mukaiset voimassa olleet valtion takaus- ja takuuvastuut olivat kaikkiaan 56,6 miljardia euroa. Finnveraan liittyvät takaus- ja takuuvastuut olivat 30,3 miljardia euroa, josta vientitakuiden osuus oli 19,7¹ mrd. euroa ja varainhankinnan takaus 8,7 mrd. euroa.

Vienninrahoituksen kokonaisuuteen kuuluvien valtuuksien huomattavat korotukset asettavat vienninrahoituksen riskienhallinnalle ja päätösprosesseille sekä Finnveran valvonnalle nykyistä laajemmat vaatimukset. Hallituksen esitysluonnoksessa todetaankin riskienhallintaan ja valvontaan liittyviä toimia, mutta esitetyt toimenpiteet Finnveran rahoitusvalvonnan kehittämisestä

¹ Sisältää voimassa olevat nostetut ja nostamattomat takuut.

eivät ole riittäviä suhteutettuna esitettyihin valtuuskorotuksiin ja niiden mahdollistamiin vastuutasoihin.

Hallituksen esitykseen vienninrahoituksen valtuuksien korottamisesta tulee olennaisena osana tulevaa rahoitusvalvonnan kehittämistä liittyä Finnveran rahoitusvalvonnan siirtäminen työ- ja elinkeinoministeriöstä Finanssivalvonnan vastuulle. Finanssivalvonnan suorittamalla rahoitusvalvonnalla voidaan varmistaa riippumaton ja resursseiltaan sekä valvontamenettelyiltään uskottava valvonta vastapainoksi euromääräisesti huomattavan suurelle rahoitustoiminnalle. Finanssivalvonnan valvonnalla voidaan myös varmistaa mahdollisimman yhteismitallinen rahoitusalan valvonta. Hallituksen esityksessä tulee todeta, että Finnveran rahoitusvalvonnan siirtämistä ja valvonnan sisältöä koskeva valmistelu on aloitettu syyskuussa 2019 ja valvonnan siirtämistä koskevat säädösmuutosesitykset on tarkoitus antaa osana laajempaa vienninrahoituksen säädös muutosten valmistelua ja niiden pohjalta annettavaa hallituksen esitystä vuonna 2020.

Lisäksi osana vienninrahoituksen riskienhallinnan kehittämistä tulee arvioida tarpeet kehittää vienninrahoituksen päätöksentekomenettelyä ottaen huomioon, että nykyinen malli on luotu ajankohtana, jolloin valtuudet ja vastuut ovat olleet huomattavasti nykyistä alemmalla tasolla. Esityksen mukaiset valtuuskorotukset asettavat tarpeen tarkastella päätöksentekoa uudelleen suhteutettuna esitettäviin valtuusmääriin ja niiden aiheuttamiin riskeihin. Lisäksi päätöksenteon kehittämisessä tulisi ottaa huomioon kasvaneet riskikeskittymät ja aiempaa suuremmat yksittäiset vientitakuutapaukset. Päätöksenteon kehittämisessä on tarkasteltava riskienhallintaa ja vastuusuhteita koko valtion näkökulmasta ottaen huomioon, että vienninrahoituksesta aiheutuvat tappiot ovat viime kädessä valtion vastuulla.

Työ- ja elinkeinoministeriön asettamassa Suomen julkisen vienninrahoitusjärjestelmän kehittämistä koskevan työryhmässä (Virake-työryhmä 26.11.2018-30.6.2019) ja Finnveran rahoitusvalvonnan kehittämistä koskevan alatyöryhmässä on käsitelty useita vienninrahoituksen kehittämistä koskevia osa-alueita.

Kansainvälisesti tarkasteltuna valtion takausvastuut ovat Suomessa korkealla tasolla. Saatavilla olevan Eurostatin keräämän aineiston mukaan Suomessa valtion takaukset suhteessa kokonaistuotantoon olivat vuonna 2017 EU-maiden korkeimmat. Myös valtiontakauskannan kasvu oli Suomessa vuosina 2013—2017 EU-alueen nopeinta.

Takausvastuiden kasvun lisäksi Suomessa valtionvelka on kasvanut 2010-luvulla merkittävästi. Yhdistettyinä velkavastuu ja ehdolliset takaus- ja takuuvastuut muodostavat valtiontaloudelle huomattavan suuren vastuukannan, jonka kehitystä myös kansainväliset luottoluokittajat seuraavat. Tämä korostaa valtiota sitoviin taloudellisiin päätöksiin sekä vastuiden hallinointiin ja seurantaan liittyvän huolellisen riskien arvioinnin ja riskienhallinnan sekä valvonnan tärkeyttä.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Budjettipäällikkö

Sami Yläoutinen

Tiedoksi: Rahoitusmarkkinaosasto